

quam Princeps Apostolorum statuit et fide sua confirmavit gloriosus Petrus, ne quis contra præceptum legat hæc quæ diximus, damnavimus, et cum magnis precibus postulavimus, ut Evangeliorum instituta, quæ ex ore suo Dei et Christi docuit censura, a hac recedi omnino non debere, sed illud in memoriam deduci quod Paulus venerabilis Apostulus prædixit atque commonuit: *Si quis vobis evangelizaverit præter quod evangelizatum est vobis, anathema sit* (Gal. 1, 8). Igitur hoc præceptum tenentes, illud quidquid est fidei nostræ contrarium, ab Origene

legeris, perspicue etiam sensus constabit: nam laqueosus sermo totus est textus, librariorum culpa. Id.

^a Desunt hic loci quædam, quæ amanuensium veterum oscitantia exciderunt, puta *serventur*; et *constituimus*, aut quid simile: nec tamen, tot adhuc mendis impedita oratione, sancti Pontificis obscura mens est. Id.

^b Nimirum Cremonensis Eusebius, qui cum Romæ

quondam scriptum, indicavimus, a nobis esse alienum atque punitum.

III. Hæc sanctitati tuæ scripsimus per Eusebium presbyterum, qui calorem fidei gestans, et amorem circa Dominum habens ^b, quædam capitula blasphemica obtulit, quæ nos non solum horruimus, et iudicavimus, verum et si qua alia sunt ab Origene exposita, cum suo auctore pariter a nobis scias esse damnata. Domina te incolumem custodiat, domine frater merito honorabilis.

esset ab anno 398 Origenis libros *περὶ Ἀρχῶν* a Rufino latinitate donatos, primus accusavit palam, atque inde blasphemiarum capitula excerpit. Qui et Mediolani cum esset, per id nempo temporis, quo detulit hancce ad Simplicianum Anastasi epistolam, quamdum Rufino præsentem recitavit ex eius interpretatione Origenis sententiam, quam se impugnasse idem Rufinus l. 1. *Invectivar.* tradit. Id.

APPENDIX.

EPISTOLÆ DUÆ S. ANASTASIO PERPERAM ATTRIBUTÆ.

(Ex Labb. Conc. tom. II.)

^a EPISTOLA PRIMA.

AD OMNES GERMANIÆ AC BURGUNDIÆ EPISCOPOS.

I. *Ut sanctum Evangelium universi, non sedentes, sed stantes audiant.* — II. *Transmarini quomodo ad clericum recipi debeant.* — III. *De Manichæis in urbe Romana repertiis.*

ANASTASIUS episcopus cunctis Germaniæ et ^b Burgundia regionis episcopis in Domino salutem.

Exigit dilectio vestra, charissimi, ut ex auctoritate sedis apostolicæ vestris deberemus respondere consultiis. Et quamvis non prolixè, sed succinctè hoc agere, propter quasdam alias occupationes festinarem, denique tamen, si necesse fuerit, ab his vel alias necessitates, quasi ad caput, mittere charitative non dubitatis, quia vestras preces et nunc et ^D tunc acceptas habemus.

I. Significastis enim quosdam sacerdotes in ecclesia, quando leguntur Evangelia, sedere, et Domini Salvatoris verba non stantes, sed sedentes audire, et hoc ex majorum traditione se accepisse narrant:

^a *Epistola.* Anastasius plures scripsit epistolas in causa Origenistarum et Donatistarum, et inter alias ad Ursinum de incarnatione Filii Dei, cuius tria extant fragmenta in appendice ad breviarium Liberati diaconi. Hæc si, quod reperitur in fine illius, scripta sunt Arcadio atque Bantone consulibus, anno Domini 385 atque adeo quatuordecim annis ante ingressum Anastasii exaratum fuisse oportet. Unde si eam legitimam et non potius supposititiam esse velimus, apparet, eam vel aliis pontificibus quam Anastasio ascribendam esse, vel in notam

^C quod ut nullatenus deinceps fieri sinatis, apostolica auctoritate mandamus. Sed dum SS. Evangelia in ecclesia recitantur, sacerdotes et cæteri omnes præsentos, non sedentes, sed venerabiliter curvi, in conspectu sancti Evangelii stantes, Domnica verba intente audiant, et fideliter adorent.

II. Similiter et transmarinos homines, de quibus nos consulistis, in clericatus honore nolite suscipere, nisi quinque aut eo amplius episcoporum chirographis sint designati; quia multa per subreptionem solent evenire. Ideo et hæc summopere sunt cavenda.

III. Manichæos vero, quos in urbe Roma invenimus, et sequaces eorum nolite recipere, neque eis communicare, aut ullam cum eis participationem habere, priusquam ad rectam convertantur fidem; ne eorum male pullulantia semina, quæ a nobis in Urbe exstinguuntur, pessimis vobiscum radicibus seminantur vel germinent. Plurimos vero eorum, et sua sequaces impietatis, atque illorum doctores investigatio nostra reperit, vigilantia divulgavit, auctoritas

consularem mendam irrepsisse. Inposturam suspicionem auget, quod maxima pars epistolæ, quæ agitur de Manichæis, reperitur apud sanctum Leonem magnum Romanum pontificem, in epistola illius secunda ad universos Italiae episcopos scripta. Hæc post Surium Barocius anno 402, num. 48.

SEVERIN. BINIUS.

^b Vel hoc verbum imposturam arguit, nam sub Valentianum in imperio primum ad fidem christianam conversi sunt Burgundiones. LABB.

et censura coarcent. Quos potuimus emendare, correximus : et ut damnarent Manichæum cum prædicatione et disciplinis suis, publica in ecclesia professione et manus suæ subscriptione compulimus : et ita de voragine impletatis suæ confessos, poenitentiam concedendo, levavimus. Aliquantum vero, qui ita se demerserunt, ut nullum his auxiliantis remedium posset subvenire, subditi legibus, secundum Christianorum principum constituta, ne sanctum gregem sua contagione polluerent, per publicos iudices perpetuo sunt exilio relegati, et omnia quæ tam in scriptis, quam in occultis traditionibus suis habent profana vel turpia, ut nosset populus quid fugeret aut vitaret, oculis Christianæ plebis certa manifestatione probavimus (*fort. proptulimus*), adeo ut ipse qui eorum dicebatur episcopus, a nobis tentus, proderet flagitiosa in suis mysteriis (*fort. mysticis*), quæ teneret, sicut gestorum vos series poterit edocere. Ad instructionem enim vestram etiam ipsa direximus : quibus lectis, omnia quæ a nobis deprehensa sunt, nosse poteritis. Et quia aliquantos de his, quos, ne absolverentur, arctior (*fort. atrocior*) reatus involverat ; cognovimus aufugisse, hanc ad dilectionem vestram epistolam misimus, ut effecta certior sanctitas vestra, sollicitius agere dignetur et cautius, nec ubi Manichææ perversitatis homines plebes vestras facultatem lædendi, et huius sacrilegii possint invenire doctores. Aliter enim nobis commissos regere non possumus, nisi eos, qui sunt perversi doctores (*fort. proditores*) et perditii, zelo fidei dominicæ persequamur, et a sana mentibus (ne pestis hæc latius divulgatur) (*cf. perditores, ita ms. Justell.*) severitate, qua possumus, abscindamus. Unde hortor dilectionem vestram, obtestor et moneo, ut qua debetis et potestis, sollicitudine vigilentia ad investigandos eos, necubi occultandi se reperiant facultatem. Hi, fratres, valde cavendi sunt, ne dominicum gregem perversitatibus, quibus possunt, contaminare valeant. Sunt ergo quidam eorum vestro qua oves significantes, interiori vero lupi rapaces existunt : Quos (juxta veritatis vocem) ex fructibus eorum debemus agnoscere (*Matth. vii, 16*). Quando autem coeperint assumere impietatem, illud quod occultabatur in illis, aperitur, et dolus omnis fit omnibus manifestus. Inveniuntur quoque infirmæ fidei homines, et qui divinas lectiones sitiunt, secum eos in perditionem præcipitant. Dissipant enim et vituperant patrum disciplinas, et relinquunt sanctas Scripturas ad suam perditionem. Quos, ut prædictum est, debemus prævidere, et ab his multum cavere, ne in malitia sua aliqui occupati, concidant de sua firmitate. Saluto itaque vos, fratres, et om-

^a Epistola II. Eadem fere suspicione imposturæ hæc, sicut etiam præcedens epistola, laboraret, si non in manuscriptis codicibus nota consularis hic circa finem addita abesset. Septimus enim consulatus Theodosii, habens collegam Palladium, incidit in annum Domini 416, qui est 18 post obitum Anastasii. Qua ratione isto tempore Anastasius epistolam scripsisse dicatur, non video. Ne igitur totius epi-

nes quæ vobiscum bene sentiunt, ecclesiam. Nos quoque, ut modo facitis, et alloquamini, peto, crebris litteris, et frequentius de fide et bona intentione vestra atque sospitate, lætificare, ut et gaudium commune habeamus, et Domino pari voto fideliter serviamus. Data Nonis Octobris, Arcadio et Bautone viris clarissimis consulibus.

^a EPISTOLA II.

AD NERIANUM.

Nerianum religiosum virum ob parentum amissionem solatur.

Dilectissimo fratri Neriano Anastasio.

Multa mihi in omnibus fidei et bonitatis tuæ litteris causa gaudii est, quod tantum studium circa religionis cultum exhibes, et Domini sacerdotes tuis in partibus adjuvare studes. Unde et Deo gratias ago, qui te ad hoc instigat, et ut perseverabilem in bonis operibus te faciat, exoro. Vos tamen et in prosperis et in adversis Deum laudare magnifice oportet, ejus sub potenti humiliari manu : ut in tempore vos tribulationis (juxta Petrum apostolum) confortet et exaltet (*1 Pet. v, 6*). Fraternalitatis ergo vestræ afflictio, quam de amissione parentum vestrorum vos habuisse audivimus, tantam nobis causam mœroris iniecit, ut quia nos de duobus charitas unum fecit, cor nostrum in vestris specialiter uri tribulationibus sentiremus. Sed in hoc dolore multum me consolata est sanctitatis tuæ ad animum res deducta, quia (*fort. qua*) et patienter ferre tristitiam decet, et de morte plebis tuæ ulterius longam non habere mœstitiam. Ne tamen aliqua adhuc tribulatio in vestra mente resideat, hortor quiescere (*fort. quiesce*) a dolore : quia indecens est, te illis tadio affectionis addici, quos credendum est ad veram moriendo vitam pervenire. Habent forsitan illi justam longi doloris excusationem, qui vitam alteram nesciunt, qui de hoc sæculo ad melius esse transiitum non confidunt. Nos autem qui novimus, qui credimus et docemus, contristari nimium de obeuntibus non debemus, ne quod apud alios pietatis tenet speciem, hoc nobis magis in culpa sit. Nam diffidentia quodammodo genus est ; contra ^b quod quisque prædicator queritur, justitiam amans, dicente Apostolo : *Notamus autem vos ignorare de dormientibus, ut non contristamini, sicut et cæteri qui spem non habent.* Hac itaque, frater charissime, ratione perspecta, studendum nobis est, ne (sicut diximus) de mortuis affligamur, sed affectum viventibus impendamus, quibus et pietas ad utilitatem, et sit ad fructum dilectio. Depone ergo, charissime, mœrorem, et assume spiritualem fructum lætitiæ

stolæ fides et auctoritas periclitatur, ob manuscriptos codices, unde hæc Anastasii in tantum primum epistolarum pontificiarum relata est ; notam consulari in fine superadditam, hæc virgula consoria perstringendam esse judicavimus. SEVEA. BINIUS.

^b Quod quisque . . . Hoc est, quod quisque prædicat torqueri mœstitia mentis, dicente, etc. LABB.

ad utilitatem sanctæ Dei Ecclesiæ, servorumque ejus A insignem te prestitit, reddat per sæcula clariorem. profectum : et vitæ hujus quæcumque sunt spatia * Data septimo Idus Junii, Theodosio Augusto VII et æternis divinisque officiis illustrare contende, ut qui Palladio, viris clarissimis consulibus.

* *Data septimo Idus Junii.* Hæc est illa consularis nota, de fide integre suspecta, quæque tomo primo epistolarum pontificiarum ab hac epistola ex manuscriptis codicibus scripta, abest. SEVER. BINIUS.

ANNO DOMINI CCCCI.

FAUSTUS MANICHÆUS.

LIBER CONTRA FIDEM CATHOLICAM.

(Hic Liber habetur et refellitur ab eminentissimo gratiæ Doctore in xxxii libris contra Faustum Manichæum, quos vide tom. VIII opp. S. Augustini.)

ANNO DOMINI CCCCLIII.

SULPICIUS SEVERUS.

(Galland. Biblioth. Vett. Patr. tom. VIII.)

PROLEGOMENA.

I. SEVERUS presbyter, inquit Gennadius (a), *cognomento Sulpicius, Aquitanicæ provinciæ, vir genere et B litteratura nobilis, sæculo IV desinente claruisse perhibetur: Paulino scilicet Nolano ætate florentior (b), quem anno ccccliii natum edocet Tillemoncius (c), in litteris liberaliter institutus, et ingenii facultatis laudem adeptus, facundi nominis palmam cæteris in foro præripuit. Uxorem duxit ex consulari familia, magnisque opibus affluit (d). Sed sæculo demum abdicato, monasticæ disciplinæ totum se addidit, paupertatis atque humilitatis amore conspicuus (e). Quod sane variis ex Paulini epistolis palam astruit vir eruditus (f). Num vero sacerdotio fuerit initiatus, quamvis id asserat Gennadius, non est adeo exploratum, ut nullus hac de re dubitandi locus supersit (g). Beato Martino episcopo Turonensi et Paulino Nolano familiariter usus fuit. Sub vitæ finem a Pelagianis fuisse deceptum tradit idem Gennadius: ejus tamen narrationem vir doctus modo laudatus suspectam reddit (h): qui et Massiliæ anno circiter ccccx Severum e vivis excessisse ferme quinquagenarium existimat (i).*

II. Complura luculento sermone conscripta reliquit Severus, Sallustium in primis assectatus. Ejus operum seriem hic verbis exponere juverit V. C. qui eadem paucis exceptis haud ita pridem diligenter admodum expolita atque illustrata in lucem emisit; cujus propterea editionem præ cæteris seligendam typisque nostris exprimendam putavimus. Sic igitur ille (j): « Scripsit itaque (Severus) Martini vitam, ut in votis habuerat, quum tamen non nisi post Martini obitum edidisset, idque anno fere cccc vergente, satis superque demonstravimus (k). Martini Vitam proxime præverunt partim, partim secutæ sunt tres epistolæ de eodem argumento scriptæ, de quibus alibi fusius (l).

III. « Aliud interim aut eodem anno cccc aut non multo post opus suscepit, *Historiæ nempe Sacræ* breviarium jam inde a mundi initio ad Silicionem usque consulem, qui eo nimirum anno consul primum prodit. Huic operi absolvendo intentus erat biennio post, quum a Paulino petiit ut quasdam chronologiæ difficultates in ea occurrentes sibi explanaret: quod colligimus ex epistola 28 Paulini anno

LXV; Tillem. Mem. eccl. tom. XII, p. 689, not. 2 sur S. Sulp. Sévère.

(h) Hier. de Prato, l. c. § 12, pag. LXIX.

(i) Idem ibid., § 15, pag. LXXV.

(j) Hier. de Prato, l. c. § 11, pag. LXVIII.

(k) Idem, dissert. 1. 2 et 3 opp. Sulp. Sever tom. I, pag. 149-231.

(l) Idem, dissert. 1, §§ 5 et seqq.

(a) Gennad. lib. de Vir. illustr. cap. 19.

(b) Paulin. epist. 5, § 5.

(c) Tillem. Mem. eccl. tom. XIV, p. 724, not. 9 sur S. Paulin.

(d) Paulin. l. c. § 6.

(e) Gennad. l. c.

(f) Hier. de Prato Vit. Sulp. Sever. § 8, pag.

LXI seqq.

(g) Hier. de Prato Vit. Sulp. Sever. § 10, pag.